

บทที่ ๗

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์ข้าวทหารทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕" มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาถึงวิธีการนำเสนอข่าว และทราบลักษณะเนื้อหาของข่าวทหาร พร้อมกันนั้นได้ศึกษาถึงอุดมการณ์ของทหารที่ปรากฏอยู่ในข่าวทหาร ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น นำมาสู่ข้อสรุปและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลหลักในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ รายการข่าวทหารที่เผยแพร่ทางสื่อโทรทัศน์ ในช่วงเดือน กันยายน ๒๕๓๕ จำนวน ๖๑ ข่าว ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกรายการดังกล่าวลงในเทปโทรทัศน์

วิเคราะห์เนื้อหาของรายการข่าวทหาร ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการข่าวของทหาร เพื่อเป็นเกณฑ์ในการแบ่งแยก สารสำคัญแยกย่อยออกมาจากเนื้อหาของข่าว โดยวิเคราะห์ออกเป็นเนื้อหาของข่าวทหาร และยังนำทฤษฎีการครอบงำของสื่อมวลชน พร้อมกับแนวคิดเรื่องกลไกทางอุดมการณ์ของรัฐ มาใช้เพื่อศึกษาถึงลักษณะที่ปรากฏอยู่ในข่าวทหาร

เพื่อที่จะได้เห็นภาพรวมของกระบวนการผลิตข่าวทหารได้ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวของ ททบ.๕ ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ดังสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. กระบวนการผลิตข่าวทหาร ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอนหลักคือ

๑.๑ ขั้นตอนก่อนการผลิต ททบ.๕ จัดทีมงานไปหาข่าวเอง และหน่วยงานราชการจะส่งเจ้าหน้าที่ไปทำข่าว เมื่อได้ข่าวทหารแล้ว ผู้สื่อข่าวจะคัดเลือกเรียบเรียงข่าวและส่งต่อไปให้บรรณาธิการข่าวตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อนำออกอากาศ หากมีข้อสงสัยว่าข่าวนั้นจะออกอากาศได้หรือไม่จะส่งข่าวนั้นสอบถามกลับไปสำนักเลขาธิการกองทัพบก

๑.๒ ขั้นตอนการผลิต เมื่อได้ข้าวที่ได้จากเจ้าหน้าที่แล้ว เจ้าหน้าที่ของ ททบ.๕ ฝ่ายติดต่อภาพจะนำมาติดต่อเองทั้งหมด โดยส่งต่อไปให้ บริษัทแปซิฟิกอินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น เป็นผู้รับผิดชอบในการผลิตข่าวทหารทั้งหมด

๑.๓ ขั้นตอนหลังการผลิต เมื่อผ่านมากกระบวนการผลิตแล้ว จะต้องนำกลับมาตรวจทานให้เรียบร้อยก่อนนำไปออกอากาศ

๓. ลักษณะของข่าวทหารที่ปรากฏ

จากการวิเคราะห์ข่าวทหารทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕ นั้น เราแบ่งข่าวทหารออกได้ดังนี้

๓.๑ ข่าวกิจกรรมทหาร เป็นข่าวที่กองทัพบกหรือสถาบันทหารจะใช้เป็นช่องทางในการให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับทหาร

๓.๒ ข่าวทหารที่ไม่เกี่ยวข้องข้องกับภารกิจของทหาร ได้แก่ ข่าวบุคคลในวงการทหาร ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับด้านการเมือง การปกครอง

๓.๓ ข่าวกึ่งทหารที่มีความสัมพันธ์กับพลเรือน ได้แก่ ข่าวทหารที่ไม่เกี่ยวข้องข้องในวงการทหาร แต่ทหารจะเข้าไปมีส่วนในการช่วยเหลือประชาชน

แต่จากการวิเคราะห์ข่าวทหาร เราพบว่าข่าวทหาร ไม่สามารถมีบทบาทอย่างที่ควรจะเป็นได้เต็มที่และเหมาะสม เพราะข่าวทหารจะมุ่งในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ข่าวทหารจะเน้นที่ตัวบุคคลผู้นำทหารเป็นหลัก

๒. ข่าวทหารจะประชาสัมพันธ์หน่วยงานและโครงการของทหาร โดยจะสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ทหารเอง

๓. ข่าวทหารจะเน้นบทบาททางการเมือง โดยเน้นการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๓. อุดมการณ์ของทหาร

จากการวิจัยพบว่าอุดมการณ์สูงสุดที่มีอยู่ในข่าวทหารคือ อุดมการณ์ชาติ

และอันดับสองคือ อุดมการณ์ในการเชิดชูพระมหากษัตริย์ และอุดมการณ์อันดับสุดท้ายคืออุดมการณ์เชิดชูสถาบันศาสนา นอกจากนี้ทหารยังได้แอบแฝงอุดมการณ์บางอย่างคือการสร้างความชอบธรรมให้แก่ทหารเองในลักษณะต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่สถาบัน

อภิปรายผลการวิจัย

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการทุกอย่างด้วยตนเอง โดยได้รับการสนับสนุนจากข้าราชการทหารเป็นอย่างดี

สำหรับเนื้อหาข่าวทหารทั้งหมดที่ได้นำมาวิเคราะห์ เป็นเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้สัมผัสและศึกษาในแง่ของการผลิตข่าวในทุกแง่มุม แต่ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์นั้น เป็นข้อมูลที่เป็นเชิงบวกเกี่ยวกับข่าวทหาร เพราะการสัมภาษณ์ของทางราชการต้องผ่านขั้นตอนการอนุมัติของผู้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ค่อยให้คำตอบที่ละเอียดและชัดเจนเท่าไรนัก ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเกิดความยุ่งยากในการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่พอสมควร อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ได้แก้ไข โดยการตรวจสอบข้อมูลซ้ำบ่อยครั้ง เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นกลาง

ข้อเสนอแนะ

๑. เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษากระบวนการผลิตของข่าวทหารเฉพาะในมิติของผู้ส่งสารและมิติของตัวสารเท่านั้น จึงทำให้การศึกษานี้ไม่ครบสมบูรณ์ถ้วนตามกระบวนการของการสื่อสารมวลชน ยังขาดการศึกษาในส่วนของผู้รับสาร และผลที่ตามมา ซึ่งจะทำให้การศึกษามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาในมิติของผู้รับสารที่แท้จริงและประเมินผลจากการรับข่าวสารด้วย

๒. นอกจากวิเคราะห์รายการข่าวทหารผ่านสื่อโทรทัศน์ที่แพร่ภาพออกอากาศน่าจะมีการศึกษารายการข่าวทหารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้วย